

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/23/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818204128
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3818204128.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej, v konaní o vyslovenie príпустnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení B. C., nar. X.X.XXXX, bytom O., C. XX, zastúpeného opatrovníčkou N. C., nar. XX.X.XXXX, bytom O. Konvalinková XX, za účasti Nemocnice s poliklinikou Prievidza, psychiatrické oddelenie, so sídlom Bojnice, Nemocničná 2, IČO: 17 335 795, na odvolanie B. C. proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza č.k. 14Pu/2/2018-9 zo dňa 11. septembra 2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 14Pu/2/2018-30 zo dňa 05. apríla 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vyslovil, že k prevzatiu B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., C. XX do ústavu zdravotníckej starostlivosti došlo zo zákonných dôvodov. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia uviedol, že uznesením č.k. 14Pu/2/2018-7 zo dňa 11.09.2018 začal konanie o vyslovenie príпустnosti prevzatia umiestneného B. C. prijatého do ústavnej psychiatrickej starostlivosti na psychiatrické oddelenie Nemocnice s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach z dôvodu, že menovaný podpísal súhlas s hospitalizáciou, ale neskôr naliehal na prepustenie. Uznesením č.k. 14Pu/2/2018-9 zo dňa 11.9.2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 14Pu/2/2018-12 zo dňa 25.9.2018 súd prvej inštancie vyslovil, že k prevzatiu B. C., do ústavu zdravotníckej starostlivosti došlo zo zákonných dôvodov. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie umiestnený B. C.. Krajský súd v Trenčíne uznesením č.k. 5CoP/57/2018-24 zo dňa 11.12.2018 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že pred rozhodnutím o vyslovení príпустnosti prevzatia do ústavu zdravotníckej starostlivosti umiestneného nevypočul a ani sa dostatočne nevysporiadal s otázkou, či je vôbec schopný výsluchu, resp. či ho je potrebné vzhliadnuť. Zároveň krajský súd uviedol, že výsluch umiestneného musí vykonať priamo osobne sudca a nemá byť realizovaný prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka. Súd prvej inštancie po vrátení veci predvolal B. C., ktorý bol dňa 12.10.2018 prepustený z ústavu zdravotníckej starostlivosti na výsluch. B. C. na výsluchu uviedol, že bol hospitalizovaný na JIS-ke (jednotka intenzívnej starostlivosti), keď užil viac liekov. Lieky užil dvakrát keďže zabudol, že ich už raz užil. Potom keď zaspal, manželka spanikárila a zavolala pohotovosť. Keď ho potom preložili z JIS-ky na psychiatriu, pýtal sa na reverz domov. Povedali mu, že ho nepustia a že to oznámia súdu. Na psychiatrii mu nové lieky nedali. Dali mu len lieky, ktoré mu predpísali na internom oddelení, lieky na tlak a tie druhé si nepamätá. To sú lieky, ktoré užíva aj bežne. Keď ho zo so psychiatrie nechceli pustiť, povedal, že to oznámi policajtom. Polícii to po prepustení domov aj oznámil, tí to teraz riešia. Nevie na základe čoho ho potom prepustili, jednoducho ho pustili domov. Dátum, kedy ho pustili domov si presne nepamätá. Po preložení z JIS-ky nesúhlasil s pobytom na psychiatrii. Nemal žiadne ťažkosti, ani toho desiatego keď chceli, aby zostal. Z prepúšťacej správy z oddelenia JIS Interná zo dňa 5.9.2018 vyplýva, že B. C. bol dňa

4.9.2018 prijatý pre liekovú intoxikáciu v kombinácii s alkoholom po tom, čo ho manželka našla ležať v pivnici. Lekár stanovil diagnózu: Akútna lieková intoxikácia v kombinácii s alkoholom a kvant. poruchou. Dňa 4.9.2018 absolvoval aj konziliárne psychiatrické vyšetrenie, kde sám uviedol, že má nezhody s manželkou a už ho nebaví takto žiť. Zároveň súhlasil so psychiatrickou liečbou. Psychiater uviedol, že objektívne je u umiestneného prítomná depresívna lakrimácia, pretrvávajúce suicidálne ideácie a úvahy, depresívny stav multifaktoriálnej genézy, pacient bol o prevzatí informovaný a s liečbou na psychiatrii súhlasil. B. C. bol dňa 12.10.2018 prepustený domov. Z prepúšťacej správy zo psychiatrického oddelenia vyplýva: plná orientácia, psychický stav kľudný, sebestačný, prepísané lieky, odporúčaná kontrola u ambulantného psychiatra. Tieto skutočnosti súd posúdil podľa § 6 ods. 9 písm. d), § 9 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v spojení s § 262 ods. 1 a § 264 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku /ďalej len CMP/. Uviedol, že po vrátení vecí a vypočutí B. C. opätovne posudzoval, či boli splnené podmienky prípustnosti prevzatia B. C. do zdravotníckeho zariadenia. Na základe zistených skutočností dospel súd k záveru, že hospitalizácia (t.j. prevzatie do ústavu zdravotníckej starostlivosti) B. C. bolo nevyhnutné a bolo v záujme ochrany jeho zdravia a zachovania jeho telesnej a duševnej integrity. V čase hospitalizácie bol vo vážnom stave, bol intoxikovaný alkoholom a prejavoval suicidálne tendencie. Vyplývalo to aj z toho, čo sám uviedol lekárom po jeho hospitalizácii, že ho už nebaví žiť. Toto svoje konanie už spätne po preliečení zľahčuje a relativizuje a uvádza, že len omylom užil dvakrát lieky. Treba však mať na pamäti aj to, že lieky užil v kombinácii s alkoholom (sám priznáva, že vypil päť poldecí Becherovky). Z lekárskej správy vyplýva, že po hospitalizácii mu bola nasadená liečba a podľa názoru súdu, k zlepšeniu jeho stavu došlo až v dôsledku tejto liečby. Z dokazovania zároveň vyplýva, že na svoje prepustenie začal naliehať, až keď sa mu jeho zdravotný stav po viac ako mesiac trvajúcej hospitalizácii zlepšil a keď sa už aj sám subjektívne cítil dobre. Zdravotnícke zariadenie potom čo usúdilo, že jeho zdravotný stav je natoľko zlepšený, že už nehrozí jeho zhoršenie, a že už nemôže byť nebezpečný sebe alebo svojmu okoliu, tak ho dňa 12.9.2018 prepustilo domov. Súd poukázal na to, že umiestnený svoju vtedajšiu situáciu hodnotí zo súčasného pohľadu, t.j. aktuálnym vnímaním, keď je už preliečený, stabilizovaný a mohol sa opäť zaradiť do bežného života. Vzhľadom na uvedené zistenia, súd dospel k záveru, že umiestnený B. C., narodený 1.1.1952 bol v čase jeho hospitalizácie prevzatý do ústavu zdravotníckej starostlivosti zo zákonných dôvodov.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie umiestnený B. C.. Podľa neho sa súd prvej inštancie nezaoberal dôvodmi odvolania a názorom odvolacieho súdu. Jeho základné práva boli porušené, utrpela jeho dôstojnosť ako človeka a je nemiestne tvrdiť, že svoje konanie po preliečení zľahčuje. Jeho výsluch súdom prvej inštancie po prepustení z ústavnej starostlivosti nič nerieši. Jeho práva už porušené boli. Poukázal na to, že z prepúšťacej správy interného oddelenia vyplýva, že bol pri plnom vedomí, riadne orientovaný a rozumovo schopný vnímať. S preložením na psychiatrické oddelenie súhlasil len preto, že prepúšťajúci lekár tvrdil, že tam bude len dva, tri dni. Keď potom videl, že ho tam chcú držať dlhodobo, požiadal niekoľkokrát o prepustenie na reverz. Prvýkrát to žiadal už 07.09.2018. Toto mu nebolo umožnené a proti jeho vôli ho na psychiatrickom oddelení zdržiavali šesť týždňov. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že sudca hodnotí jeho diagnózu a nie subjektívne hľadisko, či bol schopný všetko riadne vnímať, reagovať a vykonávať všetky práce. Tvrdenia MUDr. Filovej, že nebol schopný výsluchu a vyjadrovať sa, sú lživé. Menovaná nebola jeho ošetrovateľkou. Žiada preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a rozhodol v zmysle paltných zákonov, ústavy, Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a Listiny ľudských práv a slobôd.

3. K odvolaniu umiestnené sa vyjadrila jeho opatrovníčka-manželka N. C.. Uviedla, že manžela na psychiatrickom oddelení každý deň od prvého dňa hospitalizácie. Nevidela na ňom žiadne psychické zmeny, ktoré by potvrdzovali jeho psychické ochorenie, ktoré tvrdil MUDr. Šimala. Ten ju ako ošetrovateľ lekár manžela neustála presviedčal, že manžel je psychicky chorý, aby ho nechala na psychiatrii a na jej žiadosti o prepustenie nereflektoval. Podľa nej sa manžel pýtal domov už na druhý deň po umiestnení a aj nasledujúci deň. Toto je telefonicky potvrdil MUDr. Šimala a pri návšteve aj manžel. Manžela prepustili 12.10.2018, po tom, čo dňa 07.10.2018 trvala jednoznačne na jeho prepustení. Podľa nej bola osobná sloboda manžela nehorázne porušená a utrpel na dobrej povesti.

4. Zdravotnícke zariadenie - Nemocnice s poliklinikou Prievidza sa k odvolaniu umiestneného B. C. nevyjadrilo.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP z nasledovných dôvodov:

6. Ako už odvolací súd uviedol vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v tejto veci /uznesenie č.k. 5CoP/57/2018-24 zo dňa 11. decembra 2018/ právo na osobnú slobodu patrí medzi základné ľudské práva a je zaručené čl. 5 . decembra Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 Listiny základných/ ľudských práv a slobôd a čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky. Ústava Slovenskej republiky v čl. 17 ods. 6 stanovuje, že prípady, v ktorých možno prevziať osobu do zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu, môžu byť definované len zákonom a takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní. Zákomom, ktorý ustanovuje prípady, kedy možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu, v zmysle čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky, je zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Ten v § 6 ods. 9 písm. d) v spojení s § 9 ods. 4 stanovuje, že informovaný súhlas dotknutej osoby s prevzatím alebo držaním v ústave zdravotníckej starostlivosti sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu. Ústav zdravotníckej starostlivosti je povinný prevziať osobu do ústavnej starostlivosti bez jej súhlasu oznámiť do 24 hodín súdu a ten o zákonnosti dôvodov prevzatia do ústavnej starostlivosti rozhodne.

7. Rozhodovanie súdu o uvedenom opatrení tzv. zdravotníckej detencie je upravené v ustanoveniach § 252 až § 271 ako osobitné konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení (tzv. detenčné konanie). Z hľadiska priebehu konania sa rozlišujú dve štádiá detenčného konania, ktoré na seba vzájomne nadväzujú. Prvou fázou je konanie o vyslovení prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia a druhou fázou je konanie o prípustnosti ďalšieho držania v zdravotníckom zariadení. Samotné detenčné konanie je mimosporovým konaním ovládaným princípom vyšetrovacím a je preto povinnosťou súdu, aby v súčinnosti s účastníkmi konania zistil skutočný stav veci (princíp materiálnej pravdy). Preukázanie skutočností právne relevantných pre vydanie meritórneho rozhodnutia súd zisťuje v procese dokazovania. Jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý slúži na objasnenie stavu veci, je výsluch účastníkov konania, pričom osobitne v detenčnom konaní zákon ukladá súdu povinnosť vyslúchnuť osobu umiestneného, pričom cieľom výsluchu je vo všeobecnej rovine garantovať tejto osobe všetky jednotlivé zložky práva na spravodlivý proces a vyvážiť nerovné podmienky pri ich uplatnení. Súčasným cieľom výsluchu je zistenie názoru umiestnenej osoby, a to priamo na základe vnemov sudcu. Za určitých okolností, s ohľadom na zdravotný stav osoby, zákon umožňuje od výsluchu umiestneného upustiť, ak ale o výsluch požiada samotný umiestnený, musí ho súd vyslúchnuť vždy. Dokonca aj v prípadoch, kedy súd umiestneného zo zákonného dôvodu nevyslúchne, je povinný v zmysle § 260 ods. 2 CMP osobu umiestneného vzhliadnuť. Vzhliadnutie možno vnímať ako osobitný procesný postup, ktorý smeruje k naplneniu požiadavky prirodzenej dôstojnosti človeka, jeho osobnej nezávislosti vrátane slobody autonómie, nediskriminácie, rešpektovaniu odlišností osôb so zdravotným postihnutím. Povinnosťou súdu pri rozhodovaní o osobnej slobode človeka je vychádzať zo subjektívneho hľadiska, ktoré znamená, že súd primárne nevychádza z diagnózy osoby, o ktorej sa rozhoduje, ale ako sa navonok prejavuje jej schopnosť obstaráť si svoje veci, začleniť sa do bežného života, reagovať na bežné impulzy. Ako a kto má zrealizovať vzhliadnutie právna úprava vyslovene nevymedzuje.

8. Uvedený procesný postup súd prvej inštancie porušil, keď umiestneného B. C. pred svojím prvým rozhodnutím o prípustnosti prevzatia do ústavu zdravotníckeho zariadenia /uznesenie č.k. 14Pu/2/2018-12 zo dňa 25. septembra 2018/ sudca nevypočul a ani nevzhliadol. Z tohto dôvodu bolo prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci tunajším odvolacím súdom zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V následnom procesnom postupe súd prvej inštancie umiestneného B. C. osobne sudcom vypočul k okolnostiam jeho prevzatia do ústavu zdravotníckeho zariadenia, čím svoje predchádzajúce procesné pochybenie napravil. Samotné toto procesné pochybenie tak už nemôže byť dôvod pre vyslovenie, že k prevzatiu umiestneného B. C. do ústavu zdravotníckeho zariadenia nedošlo zo zákonných dôvodov ale je nutné skúmať, či zákonné dôvody prevzatia boli naplnené alebo nie.

9. Ako je už vyššie uvedené, v zmysle čl. 17 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 6 ods. 9 písm. d) a § 9 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich

s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, informovaný súhlas dotknutej osoby s prevzatím alebo držaním v ústave zdravotníckej starostlivosti sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

10. Zo skutkového stavu, tak ako ho správne zistil vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie, vyplýva, že B. C. bol dňa 4.9.2018 prijatý na jednotke intenzívnej starostlivosti Nemocnice s poliklinikou Prievidza pre liekovú intoxikáciu v kombinácii s alkoholom po tom, čo ho manželka našla ležať v pivnici. Lekár stanovil diagnózu: akútna lieková intoxikácia v kombinácii s alkoholom a kvant. poruchou. Dňa 4.9.2018 absolvoval aj konziliárne psychiatrické vyšetrenie, kde sám uviedol, že má nezhody s manželkou a už ho nebaví takto žiť. Zároveň súhlasil so psychiatrickou liečbou. Menovaný bol preto premiestnený na psychiatrické oddelenie. Psychiater uviedol, že objektívne je u umiestneného prítomná depresívna lakrimácia, pretrvávajúce suicidálne ideácie a úvahy, depresívny stav mutlifaktoriálnej genézy, pacient bol o prevzatí informovaný a s liečbou na psychiatrii súhlasil. Dňa 10.09.2018 Nemocnica s poliklinikou Prievidza oznámila, že umiestnený B. C. nalieha na prepustenie, je však nutné pokračovať v liečbe na uzavretom psychiatrickom oddelení pre nebezpečenstvo z premeškania. Vykonaným psychiatrickým vyšetrením bolo zistené menovaný trpí duševnou poruchou, ktorá vyžaduje neodkladné liečenie a menovaný vzhľadom na túto poruchu ohrozuje seba /svoje okolie/ a preto ponechanie v ústavnej starostlivosti je plne indikované. Uvedené vyhlásili MUDr. Garaj, primár psychiatrického oddelenia a MUDr. Šimala, lekár psychiatrického oddelenia, ktorý bol podľa umiestneného aj jeho ošetrojúcim lekárom na psychiatrickom oddelení.

11. Posúdením uvedených skutočností podľa vyššie uvedených ustanovení Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, dospel aj odvolací súd k záveru, že u umiestneného B. C. boli splnené zákonné podmienky prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia bez jeho súhlasu. Menovaný bol prevzatý na psychiatrické oddelenie zdravotníckeho zariadenia so svojím súhlasom a v stave, kedy prejavoval suicidálne tendencie a bol prijatý na jednotke intenzívnej starostlivosti Nemocnice s poliklinikou Prievidza pre liekovú intoxikáciu v kombinácii s alkoholom. Následne počas liečenia umiestnený B. C. odvolal svoj súhlas s umiestnením na psychiatrickom oddelení, avšak podľa primára oddelenia i ošetrojúceho lekára menovaný stále trpel duševnou poruchou, pre ktorú ohrozoval seba /svoje okolie/. Podľa odvolacieho súdu boli tak splnené zákonné podmienky pre prevzatie B. Komačku do ústavu zdravotníckej starostlivosti, pretože tento s príznakmi duševnej poruchy ohrozoval sám seba.

12. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

13. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa CMP.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa CMP a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.